

OW (1450) pron

ów (32), ow (4); ó- : o- *Mącz* (5:1), *KochFr* (1:1), *SarnStat* (2:2); ow- (180), ów- (31); ow- : ów- *Strum* (5:11), *Oczko* (27:20).

sg m N ów (281). ◇ G owégo (40); -égo (5), -(e)go (35). ◇ D owému (50); -emu (4), -emu (1), -(e)mu (45); -ému *SarnStat*, *GosłCast*; -ému : -emu *Oczko* (2:1). ◇ A owégo (43), ów (17); -égo (6), -(e)go (37). ◇ I owym (27), ow(e)m (1) *RejKup*. ◇ L owym (13). ◇ V ów (1). ◇ f N owa (47), -owå (11), -ow(a) (7); -å *BierEz*, *BibRadz* (2), *OrzRozm*, *KochJez*, *GrabowSet*, *PaxLiz*, *KlonWor*, -a : -å *RejZwierz* (1:1), *GórnDworz* (11:1), *Oczko* (1:1). ◇ G owéj (49); -éj (12), -(e)j (37). ◇ D owéj (10); -éj (2), -(e)j (8). ◇ A owę (69). ◇ I ową (18). ◇ L owéj (12); -éj (2), -(e)j (10). ◇ n N owo (119). ◇ G owégo (42); -égo (6), -(e)go (36). ◇ D owému (3); -ému (1), -(e)mu (2). ◇ A owo (78), owégo (1) *OrzQuin*. ◇ I owym (17). ◇ L owym (20), owém (1) *Oczko*. ◇ pl N m pers owi (157). m an owy (1). subst m owy (17), owé (12); -y *RejRozpr* (4), *SeklKat*, *RejWiz* (3), *RejZwierz* (5), *PaprPan*, *Oczko*, *NiemObr*; -é *GórnDworz* (4), *BudNT*, *ModrzBaz* (2), *SarnStat*, *CzahrTr*, *KlonFlis*, *KlonWor*, -y : -é *RejKup* (1:1); ~ -é (1), -(e) (11). f owy (19), owé (14); -y *RejWiz* (4), *BielSat* (3), *RejZwierz* (4), *BielSjem*, *BielRozm* (4); -é *GórnDworz* (2), *WujJud*, *ModrzBaz* (3), *PudłFr*, *ActReg*, *OrzJan* (2), *JanNKar*, *SarnStat*; -y : -é *RejRozpr* (1:1), *Oczko* (2:1); ~ -é (6), -(e) (8). n owé (9), owy (6); -é *GórnDworz*, *BudNT*, *ModrzBaz* (2), *KochPhaen*, *PudłFr*, *PaprUp*, *OrzJan*, *SkarKaz*; -y *RejKup* (2), *SarnUzn*, *RejZwierz*, *StryjKron*, *SkarKazSej*; ~ -é (3), -(e) (6). pl t owy (2). ◇ G owych (66). ◇ D owym (41), owém (2), owy (1) *RejZwierz*; -ym : -ém *Oczko* (3:2). ◇ A m pers owé (14), owy (11), owych (5); -é *GroicPorzRej*, *Leop*, *BielSpr*, *BielRozm*, *GórnRozm*, *OrzJan* (3), *KlonWor* (3); -y *RejRozpr*, *RejAp*, *RejPos* (3), *GrzegŚm* (2), *RejZwierz*, *ModrzBaz*; -ych *BudNT*, *Oczko*, *WujNT* -é : -ych *GórnDworz* (3:1); -y : -ych *RejWiz* (2:1); ~ -é (3), -(e) (10). m an owy (6). subst m owy (14), owé (10); -y *RejRozpr*, *RejWiz* (3), *RejZwierz*, *BielSat*, *RejZwierz* (6), *StryjWjaz*; -é *GórnDworz* (2), *ModrzBaz*, *Oczko* (2), *PudłFr*, *OrzJan* (2), *KlonFlis* -y : -é *BielRozm* (1:1); ~ -é (5), -(e) (5). f owy (11), owé (7); -y *RejWiz* (2), *RejAp*, *RejZwierz* (7); -é *GórnDworz*, *KochFr*, *KochCz*, *KołakCath*, *KlonWor*; -y : -é *Oczko* (1:2); ~ -é (4), -(e) (3). n owé (5); *Leop*, *ModrzBaz* (3), *Oczko*, owy (3) *RejKup*, *CzechEp*, *Phil*; -é (1), -(e) (4). pl t owy (1) *BielRozm*, ow(e) *RejKup* (1). ◇ I m owémi (9), owymi (2) *KromRozm III*, *RejWiz*; -émi (2), -(e)mi (7). f ow(e)mi (4), owymi (1) *RejPos*. n ow(e)mi (4). ◇ L owych (18).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI(XVIII) – XVIII w.*

I. Zaimek przymiotny; ille Vulg, Mącz, Modrz, JanStat, Cn; iste PolAnt, Modrz (679) :

1. **Zaimek wskazujący, zwykle towarzyszący rzeczownikowi, wyodrębniający osobę lub rzecz spośród innych istot lub przedmiotów podobnych (3) :** *RejKup* i2v; A ty Pietrze z łyłą głową Wára wafá z siwą brodą. Byś nie wzięł mączugą ową. (*did*) Wyciągnie rękę z mączugą. (–) *MWilkHist* B4v; *PaxLiz* C4.

2. **W funkcji zbliżonej do rodzajnika określonego; ille alter, illic Cn (553) :**

a. **Sygnalizuje, że chodzi o osobę lub przedmiot ogólnie znane bądź znane adresatowi wypowiedzi (186) :** Nuż więc Itároftowie owi Y tenći czáfem włowi Bo chočia dzierzý árendą Wżdy iednák oftrzyłki będą *RejRozpr* C4; A bárzo nam tępią dziatki Owy háwtowane kwiatki Więc rzezane nogáwiczki Więc akxámitne trzewiczki *RejRozpr* I3, C, C4v, F [2 r.], G4, Hv (15); Kiedym ia iuz na fwobodzie a przez prok [!] przeskoczył Wierę tam czyn iuz czo raczyfz to ielt wolno tobie Gdym ia na

owey łronie wolnieyńzym iuż łobie *RejJóz* F5v, M7; Czos też owy Byłkupowie Czynią/ maiąc rozum wglowie. Gdy to łwieczą profte bydło *RejKup* N, e2, h5v, Kv, k6, n8, o8v; *RejWiz* 39, 40v, 57v, 59v [3 r.], 61 (16); Milczący bárzo máło/ rozny od mądrego/ Bo więc trudno rozeznąć/ kto ma więcej czego. Ale ow łzczebietliwy/ łzpyegá nań nie trzebá/ Bowiem on łam wywoła/ od zyemie do niebá. *RejZwierc* 133, 88v, 89, 117, 122v; ten lud iest z drugiey łrony gwiazdy pułnocney/ około kthorey ow woz ná niebie obraca łie *BielKron* 295; A w ten čás ow przekop pámięci godny robiono około Kázimierzá Krákwowskię/ w ktory poł Wilły wpufzczono *BielKron* 375; *OrzQuin* C2v; *SarnUzn* D5; *RejAp* 118, 142; A gdy do faceciy przychodzi/ tám łie wiele rzeczy zániecháło/ wiele odmieniło: bo *matto nato* [głupiec od urodzenia], ábo owo, *come puo effer egli dotto se non ha letto?* [jako on może być uczony, skoro nie czytał (albo: skoro nie ma łóżka, skoro jest biedny)] żadnym łpołobem ták w Polščczyźnie vśc by nie mogło. *GórnDworz* B3; Chciałby I.M. kłiądz Biłkup/ áby miałto gránia kart/ wynálazł každy z W.M. grę rozumną/ ná kłtákt owych náłzich gier/ iáko bywáią/ ábo o łłomie/ ná co dobra [...] ábo owá druga/ Nie będzie iey ten pił/ niechay iá on pije *GórnDworz* C3, B3, B3v [2 r.], B4, B4v [2 r.], B5 (15); *RejPos* 115 [3 r.]; Owy pludry opuchłe łzkárpety/ mostárdy/ Niedawno tho tu przyniołł włółki narod hárdy. *BielSat* B3v; POydźiefzli też do owey piękney Sukiennice/ Tám też prędko wywrocá twoy miełzek ná nice. *BielSat* B3v, B4, C2, D3v; Páthrzze záfię ná owy winarze iáko chodzą iáko kokosłzki z zádrobionemi twarzycłzkámi *RejZwierc* 7; Niechże go z młodu nie báwią owemi Grámmátykámi/ Logikámi/ Aritmetykámi/ [...] áłbo owemi záwikłánemi Poeckimi fábułámi. *RejZwierc* 12; Pátrż záfię czo łie łkárbu Bożęgo popłuie ná owy pozłóciłte nitki/ ná owy łorboty/ ná owy teperelle/ ná owy dziwne tkánice/ ták łzyte iáko háwtowáne/ że iuż y málárze wzorow nie náłtárczą wymyłłáć. *RejZwierc* 57v–58; iáko ieden pan was wyłławiał/ iáko powiedáł że łzkodá owęgo człowieká iž łie domem zábáwił/ bo by łie dworem paráł/ byłby owo godny człowiek. *RejZwierc* 89; Tátármie zmurowáno ow zamek w Krákwowie *RejZwierc* 248, 32v [2 r.], 57v, 58 [4 r.], 58v [5 r.], 72v (40); *BielSpr* 49; *StryjWjaz* Cv; *Paprpán* E3; *ModrzBaz* 26v, 33v, 40, 92v, 98; z czego [kłiju ziemnego albo nafty] Pułzkarze kule owy nieugáłzóné czynią *Oczko* 6v, 8, 14, 15v, 29, [40]; *SkarŻyw* 187; *ZapKóścier* 1582/35; Skąd znác iž fię ielzczę byłá owá *donatio Costantini ficta* nie wylęglá. *NiemObr* 60; *KochFr* 18; *WerGośc* 243; *BielSjem* 20; *PudłFr* 32, 38, 53, 75; *BielRozm* 9, 12, 13, 14, 18, 29; Iáko też y owo iednánie ná Seymie po dekrećie Krolewłkiem/ y łkazániu ná gárdłó/ dobrełi iest/ [...] pułczam to ná twoy włáłny rozłádek. *GórnRozm* K2, Lv; *Paprup* H, K, Lv; *ActReg* 94, 119, 141; *Mica*, *Pulviculus ille, qui in arena quasi argentum fulget* – Prołzek owłłnáci łie w piásku. *Calep* 660a, 482b; *GórnTroas* 40; *GrabowSet* Fv, Y2; *OrzJan* 108; A łmierć owá człowiecza nic nie iest inłzęgo. Iedno odłtápić dułzy od ciáłá łwoięgo. *KołakCath* B4; *WysKaz* 41; *JanNKar* C3v, F4; *SarnStat* 46 [2 r.], 621; *SkarKaz* 313b; *CzahTr* K, K3; *GosłCast* 71; *KlonFlis* B3, H4v; Przyłzedł [Judas] z Miedziáná brodá/ cáłował go owym/ Dáiąć Háłłó złodzieyłkie/ wáłem mołáđzowym. *KlonWor* 27, 11, 28 [2 r.], 48, 50, 63; *ZbyłPrzyg* B2 [2 r.].

Połączanie: »ow to« (1): owto. Dziekán nam wszytko kłádzie *ActReg* 86.

W przeciwstawięniu: »ten ... ow« (3): macię teraz nowe Rzymłkie pácierze [...]. Tychże łie trzymayćie/ nie owych rymow łproftnych wáłznych. *WujJud* 187v; *PudłFr* 16; *KlonWor* 15.

Wyrażenia: eufem. »owa rzecz« [cf one rzeczy *res illae Cn s.v. członek wstydlivy*] (2): za mąż iść nie chciał/ Chybáby łpokoynego w łwych rzeczách doftálá. [...] Iełt tu ieden [...] Ma włzytkiego doftátek/ chyba owych rzeczy *RejFig Ee3*; DAWnoć nie łtoi owá rzecz/ Petriło/ A przedięć igráć z niewiáftami miło. *KochFr 45*.

peryf. »owe krzywe żelaza« = *kosy (1)*: Wiołná [...] Láto zá łobą przywodzi/ w ktorým teź w gorácości iego [...] ludzie niemáley pracy z owemi krzywemi żelázy wżywáią. *RejZwierc 171v*.

b. *Sygnalizuje, że chodzi o osobę lub przedmiot wymienione wcześniej w tekście (31)* : *RejKup 17v*; żebyśmy my o tej postronnej obronie namawiać i stanowić nie mieli [...] bo owa postronna obrona należy na służeńym ludu *Diar 41*; Czytałem iuż Poety/ mawiał s Philozophy/ [...] Owi teź Philozophi siłá nápiłáli/ A rozumy ludzkiemi práwie zámieszáli *RejWiz 82, 41v, 42v, 59, 69 [2 r.], 70v [2 r.], 74 [2 r.], 154*; *BibRadz II 133b marg*; *RejZwierc 87, 145, 163v, 175v, 176*; Bo acz takie tłumaczenie póspolicie superłtycią/ lub zbytнім do łłow przywężowaniem zowá/ włzakże nas łam Bog tak owey Superłtycy vczy/ gdzie ták mowi/ nieprzyczyniłz knie^{mv} áni vbáwiłz od niego. *BudBib b3v*; *Strum G*; *BudNT Kk3*; *ModrzBaz 72v*; *JanNKar F2*; *CiekPotr 13, 20v*; *CzahTr D4v, K*; *KlonFlis E2, G4v*; *KlonWor 67*.

c. *Sygnalizuje, że rzeczownik oznacza osobę lub rzecz, o której była mowa w tekście; qui Vulg (78)* : *RejRozpr Iv*; *RejKup e8, k4, bb5v*; *Diar 59*; *RejWiz 33v, 54, 58v, 69v, 70 (12)*; Pod ktorimeł drzewem widział owo ludzi dwoie. *KochZuz A5*; ZOráw domá chowány/ wolno łobie chodzi/ Ná owego dziwoczká/ káždy s kiyem godzi. *RejZwierc 125v*; *KochSat B4v*; Baczyłeł w.m. owego/ [...] co owo pochutnywáiąć łobie chodził/ oglédaiąć łie to ná te/ to ná owę łtronę/ á iákimł iáłowým łmiechem/ powabiáiąć áby ktho przed nim zył czápkę? niewierzę themu/ ábył go w.m. z owey połtáwy nie ołádził/ ił wielki prołtak *GórnDworz M, B4, E8, M5, P5v, T3v, Gg2*; Bo gdy tu widziłz ił złołciwy pomłtę bierze [...]. Abowiem łie nád owym złołnikiem dzyeie to łłuzłnie zá złołci iego *RejPos 330, 221v*; *RejZwierc 91 v, 96, 148v, 158v, 160v*; *ModrzBaz [38], 86v*; y łłtáđ owá Párácelłowá fántázya vrołłá *Oczko 6, 9*; *KochFr 103*; *KochSz Bv*; A ił takie ielłt práwo/ że ná rány ma ten przyłiáđz kogo rániouo [!]/ [...] przeto ow nieborak płáćić mułi niewinnie rány *GórnRozm I, B3v, G3, G4v, H [2 r.], H4v (10)*; *Paprup K4v*; *ActReg 129*; *OrzJan 136*; *WujNT Rom 14/ 2*; *KlonFlis F2, G4v, H3v*.

W konstrukcji rozrózniającej: »ow ... ow« (2): Pomożelłz komu złodzieiá włápić/ to iuż owemu dobre czo go włápił/ ále owemu drugiemu Pánu bárzo niełmáćzne kiedy z gáłęzi bęđdzie południá wygládał. *RejZwierc 95v, 86v–87*.

W przeciwstawieniach: »ten (8), on (2), drugi, tamten ... ow« (12): [senatorów] z owego pocztu szłacheckiego w tamten zbior Rady Koronnej sadzą *Diar 33*; przyłzli do niey [Maryi] [...] á zwierzyli łie Máćierzy Elźbiecie co mieli vczyńić/ ił włzedłzy ná pokoy do Krolá Kárlá zábili go: wnet záłię owá łtroná wełółá byłá á druga płákáłá. *BielKron 303*; *GórnDworz D4*; *RejPos 285*; *RejZwierc 158, 268*; *Strum G [2 r.]*; Tego tu włoká/ łám owego Mnichá. *KochSz B3v*; ále włkáże do łtrony o iednánie/ ná ktore gdy on vkrzywdzony nie bęđzie chćiał przyzwolić/ [...] Tu ow zbrođzień/ nie czekáiąć dekretu/ [...] zábije ielłcze onego vkrzywdzonego *GórnRozm B4v, H3v*; *LatHar 149*.

W połączeniu szeregowym (1): Aleć y owe tytuły/ y te zmyślone służeb zalecánia/ ty wżytkie pochlebftwá [*et titulorum illa epitheta et hae fictae servitiorum commendationes et omnes assentationes*]/ od ludzi nádętych [...] wymyślone są. *ModrzBaz* 60.

Wyrażenia: »ow nasz« (2): Kto lie lepiej záchował/ pan álbo Stároftá/ [...] Ale zá owym náłzym/ przedfię ciągną woły. *RejZwierz* 101; *ActReg* 130.

»owe(-y) słowa« [szyk 1:1] (2): Widzę miły Pawlie zeti Włlitky ísprawy znieba wzieti I znaczą to flowa owy Ze to będzie Serop zdrowy *RejKup* q7; *PudłFr* 44.

Wyrażenie przyimkowe: »w ow czas« = *wtedy* (1): PRzyślągłbyś ty/ íżeś mię w téy dródze ítráwował: A ia zásię/ kiedym íye z miéłzkim poráchował/ Widzę/ żeś ty ku moiéy w ów czas był potrzebie *PudłFr* 34.

d. Sygnalizuje, że rzeczownik zostanie określony precyzyjniej w dalszej części tekstu (258) : *RejKup* m6; Kiedy ow głos włłyfzy dawaycie podatki/ To lie iuz wierę ciągni by záftáwić dzyatki. *RejWiz* 69, 92v; Owa liczbá wżitkich íynow Izráelfkich była ízełć kroć íto tylięcy y ieden tyliąc/ íiedm íet y trzydziełci. *BibRadz Num* 26/51; Tákże też kiedi owo kto wytrzelzczywłzy oczy/ pátrza/ íákoby lie zápomniál/ ábo lie ták z niczego ímieie/ íáko owi chłopi z wolámi w gorach do Włoch íádác *GórnDworz* M, R8v; á to íprofne ciáło [...] / á íeft íáko ow obzárly pies/ by lie nabárziez náiadł dayże mu íztukę miéłá/ bá thákci będzie długo gryzł áz íey nic nie zoftánie *RejZwierc* 104v; Owe znáki parentheses wiedz że íię tu nigdy indziey niekládá/ íedno gdzie ktore słowko dla ínadnieyłzego z rozumienia przykládam *BudNT przedm* d3v; Trzebá [...] ow obyczáy zá káżdym słowem przyśięgáć/ do gruntu wygládzić. *ModrzBaz* 61v; *Oczko* 8; *StryjKron* 487; *GórnRozm* E2; *Paprup* K2; Przewyćiężył/ nieboże/ *Leones et lynces*, Mafzli owę monetę IN HOC SIGNO + *vinces*. *KlonWor* 12; Więć íię ową regułką wymawiaćie práwną [...]: Quod iure fit, iufte fit. *KlonWor* 64.

W przeciwstawieniu: »ten ... ow« (1): Z temi złączone są y owe poftáwy/ do zmyślánia y ochylánia vprzędziane/ podrigánie/ czápkí zeymowánie/ poczćiwości wyrzádzanie *ModrzBaz* 60.

Wyrażenie: »owe(-y, -o) słow(k)a(-o)« [szyk 10:1] (11): *RejKup* dd4v; *KrowObr* 196v; *GórnDworz* O4; ále owo íłowko Bog miły záplác/ wielka tho nagrodá *RejZwierc* 95; *BudBib* b4v; *BudNT przedm* b5v; *ModrzBaz* 19; *GórnRozm* E2; *Phil* R3; *JanNKar* F3v.

~ Połączenie: »ow ... który« (1): poczęli vżywać owych íłow záloznicá/ naułznica/ ktorych y ia vżywam *BudBib* c. ~

a. Jako zapowiednik lub odpowiednik zdania podrzędnego względnego lub spójnikowego (233) :

Połączenia: »ow ... aby« (1): nic ínlzého niezofstáwi/ czymbyś lie vbéłpieczyć mógl/ íieno owę kautiá/ ábyś mu [*Turczynowi*] zgołá niewierzył. *OrzJan* 105.

»ow (...) co« (110): *RejRozpr* F2v; *RejJóz* A4; Więć ze owy íylny łzowie Czo íe zowież Doctorowie. *RejKup* h6, 14v; *GroicPorzRej* C3v; *RejWiz* 8, 38v, 40, 41, 59v (18); *UstPraw* A4v; *RejFig* Bb3; *RejZwierz* 77v, 112; *BielKron* 97v, 435; *RejAp* 148; *GórnDworz* G2, Gg5, Kk3v, Kk6 (8); *BielSat* B4, B4v, C3, C4; á miey záwždy porfirius przy íobie ow czárny kámyk co złotá probuiá *RejZwierc* 19; íeft podobien ku owey nádęthey pile/ czo lie tłucze od íciány do íciány kiedy zá nią ízaleńcy biegiáią. *RejZwierc* 143, 36v, 49, 52, 58, 59 (25); *HistHel* B4v; *Strum* C, H4v, Iv; Nie owyc to zołędzye co íwinie íadáią/ Stoią cí zá Kálztány co íe przedawáią *Paprupan* H3v, Bb; *ModrzBaz* 42, 71v; *Oczko* 7,

8, 9, 11v, 28v; Ad idem bráčia ad idem Do browáru z owym džiádem. Co íam íobie przekwintuie Íz v drzwi Iezuía czuie. *MWilkHist* E3; Płáczá teź po ogrodziech niewymownie owi Co przyfzli z Helleípontu bogowie wierzbowi. *KlonŻal* B, A2v; *KochPieś* 29; *BielRozm* 14 [2 r.], 20, 22, 30 [2 r.]; *GórnRozm* G3v, H [2 r.]; *Paprup* L2v; *GostGosp* 104, 150; *GostGospSieb* +3v; *OrzJan* 108; Nie owá Politicá co do czáíu bywa. *KolakCath* C3, B3v; *CzahTr* [D]v; O by íię o tę wolnoś ítáráli owi wolni/ co pełni íá mężoboyfítwá/ nieczyfítośí/ íupieftwá/ lichwy/ zdrády: á mowíá/ Ía wolny. *SkarKazSej* 692b; *KlonFlis* F3, H2; Sá teź íeízcze íynowie Merkuryufzowi/ Co domá trwác nie mogá Kurforowie owi. *KlonWor* 51, 4, 44, 60, 66, 69.

»ow ... czemu« (1): gdzie owo Problemá wfpomina/ czemu białogłowy poípolicie íá ná te íáílkáwe/ ktorzy im odeymuíá *florem virginitalis* *GórnDworz* B3v.

»ow ... gdy (a. kiedy)« (11): Albo owo wefele kiedy íie po káciech Tłuczecie/ wyfíkákuíac by ízkápy w chomáciech. *RejWiz* 66v, 93v; *Mącz* 131a; *GórnDworz* Ov, Q7; *RejZwierc* 157v, 269v; A niema być íierpian ow obyczáy/ gdy Pánienki w tańcu przykro obrácíá *ModrzBaz* 36v, 116; *NiemObr* 76; *KlonWor ded* **3.

»ow ... gdzie (a. kędy)« (5): gánili náízy/ owe vczyty wymyflone/ gdzie káżdá potráwá s cukrem/ bo íłodkośc pńedko omierznie *GórnDworz* F, B5, F, Q3v; A do ówéy Sádzáwki/ kędyś ná przechowánié wíadził Kárpiétá/ nie puízczy wíelkiéy wody *Strum* Pv.

»ow ... íz (a. że)« (5): A wízákoź teź wídamy owé zápádlá á níkcźemná myfl/ íz íie teź ní nacź dobrego nie przygodzi/ gdy chłop íiedzi íáko kozíel z záwíeízoná brodá *RejZwierc* 54; Ow teź obyczáy/ że íeden zákupuie íáki towar po wízytkiem Páníftwie/ [...] trzebá zníízczyć *ModrzBaz* 34, 85v; *Oczko* A3v; *KochWr* 36.

»ow ... jaki« (1): ow zawrot/ á níeíftwornośc w głowie/ íáká czuíá ludzie níepowfíeígliwi *GórnDworz* Gg5v.

»ow ... jako« (1): Polfká nie potrzebuie [...] owego wfpominániá/ íáko íie Sokrates przečíwko Alcibiadowi záchował *GórnDworz* B3v.

»ow (...) który« (96): woniey nie lubey/ íeíft prawie woniey owey czebule podługowathey ktorá zowá íuk *FalZioł* III 31b, III 19b, V 75v; *RejPs* 61v; *SeklKat* x3; *LubPs* K; *RejWiz* 5v, 61v; *Mącz* 160b; Kámienny otok/ íeíft ow muł który z kámieniá bruśnégo plynie *SienLek* Yyy; *RejAp* 113v, 178, 179v [2 r.]; á owá kfiégá pod íáwá lega/ ktorá íie flowy/ á nie rzeczą nádíftáwia. *GórnDworz* G8v; Teítknośc teź owá/ ktorá miewa człowiek z odiechániá od míley od íwej/ nígdy náń [*na dworzanina*] nie przypádnie *GórnDworz* Mm4v, B3v, B8v, D7v, E3, F6 (32); *HistLan* F3v; *RejZwierc* 19v, 139v, 164, 187; *WujJud* 186; Bom íe [*słowa*] owemi kryfíkami okreífał/ ktore po Grecku/ *parentheses* zowíemy. *BudBib* b3v; *Strum* B3, Mv [2 r.], Rv, R2; Ow teź obyczáy/ ktorego poípolicie żołníerze wzywáíá/ przííeígáć przez słońce ábo gwíazdy/ zgánion íeíft *ModrzBaz* 87, 20, 36, 37, 54, 61v (12); *Oczko* 2, 17v, 28; *NiemObr* 107; *GórnRozm* Bv, F3, Hv, H4; *Paprup* D3v; Dentale – Drzewno owo na ktore pług wbíáíá do orániá. *Calep* 306a; *Phil* M3; *KochCz* A4; *OrzJan* 74, 88; *WujNT* 8; *WysKaz* 10; *PowodPr* 64; *SkarKaz* 44a, 515b; Nie kocham íię ía w onych [*errata zmienia: owych*] trefnych obyczáiách Y byfítrych, ktorými íię ízá y ízpecá. *CiekPotr* 20; Y owoc nie dobie práwo/ ktore poímáć náwíeíftze⁸⁰ złoczyńce nie káże *SkarKazSej* 701a, 675a, 698a; *PudłDydo* Bv.

W *przeciwstawieniach*: »ten (2), taki ... ow« (3): Bo y owá tablicá sílá przed tą miewa/ Ktora ták goło wiśi/ co pińána bywa. *RejWiz* 8; A rychley nieláchetnego iáwnego thákiego grzeźzniká [*katolicy*] między łobą ząwždy w powadze máią/ niżli owego pocźciwego á cnotliwego ktoryby chciał miefzkác wedle zakonu Páńfkiego *RejAp* 179v; *GórnDworz* G8v.

Wyrażenie przyimkowe: »w ow czas« = *wtedy* (2):

~ *Połączenie*: »w ow czas ... kiedy« (2): Powiédz mi Iásiu/ coć łye w ów czás dźiáło/ Kiedyś był przegrál tálarów niemáło *PudłFr* 5; *GostGosp* 12. ~

3. *Wyodrębnia z określonego zbioru część elementów (zawsze w połączeniu z „ten”)* (60) :

Szeregi: »(i, już, to) ten, (a(1)bo, i) (i, już, to) ow« = *jakiś, niektóry* (58): *FalZioł* V 41: zblądzi teź tá álbo owá fárá/ ten álbo ow kołcyoł álbo diocefia. Zblądzi y ten álbo ow narod/ Ale wkołcyele połpolitym żaden mi błádu nye vkaże *KromRozm I* N3v, F3v; *KromRozm II* f2v; *KromRozm III* Ev, Q3v; *KrowObr* 225v; Dziś ábo iutro poiedziemy do miáltá tego ábo owego/ y ftrawimy tám rok *Leop Iac* 4/13; *OrzList* e4v; *Mącz* 173c, 215b, 311a, 336c, 357c, 384d [2 r.], 418d; *SarnUzn* D4v; *SienLek* 124; *GórnDworz* S7v, Bb4, Cc6; A iż nam to ieft dopułzczono/ ábychmy łie tu ná łwiecie y tymi y owymi náukámi/ a zwłázczá pocźciwemi/ bawili *RejPos* 63; *RejZwierc* 209; Wiárá Powłzechna tá ieft; ktora nie dźiś/ nie wczorá/ nie ná tym álbo owy^m mieścu vroflá; ále ktora włzędzie [...] od wżytkich trzymaná bylá *WujJud* 1; *BudBib* 4.*Esdr* 11/20; *ModrzBaz* 67, 92v; *Oczko* 38; niemianuie mu [*Bóg Abrahamowi*] tey ábo owey krainy/ bliłkiey abo dalekiey/ vrodzáyney ábo nieplódney/ łpokoyney ábo niełpokoyney: iedno zgołá tę/ ktorá vkázác miál *SkarŻyw* [282], 543; *CzechEp* 67, 130, 262, 268 [2 r.], 355; *KochFr* 9; *ReszPrz* 10, 12 [2 r.]; *WerGośc* 250; Dobrze ci y teź owi mowili Połłowie. *BielRozm* 6; Wolnośc zdrowiu y cáłości Rzeczypołpolitey dogadzac ma/ nie tey/ ábo owey ołobie. *GórnRozm* B2v; my bydlá náłzego nie poruczamy w opiek temu/ ábo owemu wołowi/ ábo ktoremu inłzemu bydlęciu. *GórnRozm* M4v; *Paprup* F; *GostGosp* 122; *LatHar* 69; *WujNT* 324; iżeś ty dobróm łkárbowym w tym á w tym/ tę álbo owę łzkodę wyrządził *SarnStat* 141, 141, 412, 509, 532, 1284; *KlonFlis* E2; *KlonWor* 2.

»ani ten, ani ow« = *żaden* (2): Neutrobi habeam stabile stabulum, Ani ná tym/ áni ná owym mieyfcu. *Mącz* 246b, 511a.

4. *Wprowadza rozróżnienie w zbiorze dwuelementowym (zawsze w połączeniu z „ten”)* (63) :

Szereg: »(i) ten, (i) ow« (63): *RejWiz* 140; chłop profty [...] ánie wie co to vćciwośc/ áni temu wierzy/ iżby Pan Bog zle vczynki/ y nátytm/ y ná owym łwiecie kárác miál *GórnRozm* F.

~ *Wyrażenie*: »ta i owa strona« [*w tym*: (i), (ani) na tę i (ani) na owę (28), (i) z tej i z owej (16)] [*szyc* 60:1] (61): *FalZioł* V 21c, 22b, 26; *GlabGad* N5v; *LibLeg* 7/33; *Diar* 25; *BielKron* 120v, 124, 195, 204, 244v (9); *Mącz* 129d [2 r.] 246b [2 r.], 253a, 333b, 344c, 486b, 509d; *GórnDworz* G7v, M, V8v; *GrzepGeom* C2; *BielSpr* 17v; *KochMon* 22, 30; *ModrzBaz* 25v, 27v, 28, 87, 102v; *CzechEp* 40, 114, 233, 321; Włzyłcy poyrzeli s tey łtrony/ y z owey/ Litował s płáczem káždy łwey krolowey. *KochSz* B4v, B3v; *KochWr* 34; *ZawJeft* 19; Utrobique – Zobudwu miefc. Utroque – Stei y zowei łtroni. *Calep* 1145a, [697]b; *Phil* C3; Oczymá iełám miotác/ z owéy y z téy łtrony *GórnTroas* 35, 68, 70; *GrabowSet* Q4, R2v; *KołakCath* B4v; *JanNKar* F; *SarnStat* 1081 *marg*, 1098 *marg*, 1104 *marg*, 1123; *KmitaSpit* B4v; *SkarKaz* 310a; *CiekPotr* 7. ~

II. Zaimek rzeczowny; ille Vulg, Modrz, JanStat, Cn; is Vulg, Modrz; alius, iste Modrz (724) :

1. Zaimek zastępujący rzeczownik lub inny wyraz pełniący składniową funkcję rzeczownika (540) :
Bo infza rzecz iest z ową/ niżli zową MurzOrt B3.

a. Zastępuje występujący w tekście wcześniej rzeczownik lub inny wyraz pełniący funkcję rzeczownika (234) : *BierEz* N; Bo y ikápy nie ták wloką Gdy iedno iednego fieką A ciężey przydzie ná owy Kiedy wftanie siodłowy *RejRozpr* Gv, F2v; *RejKup* g7v; *Diar* 41; Ano łotr z nierządnicą podzyeła fie fnądnie/ Owá gdzye co wyłudzi/ á ow też vkrádnie. *RejWiz* 139v; Bo wždy owi [pijanice] s pożytkow/ iefli co zgrzeźyli/ Aczechmy dopiruczko tu o nich mowili. *RejWiz* 175, 17, 68, 70, 70v, 71v, 113; *Leop* 1.*Mach* 5/34; *RejZwierz* 74v [2 r.], 118v; *BielKron* 162, 406; *GórnDworz* K4v, S, T2, T4v [2 r.], T5, T6 [2 r.], Dd4v; Złothnik gdy komu złoto álbo írebro robi/ tedy iemu dobrze iż pieniądze bierze/ á owemu też dobrze iż złoto álbo írebro do domu odniefie. *RejZwierz* 94v, 33v, 95 [2 r.], 104v, 105, 143v (11); *BielSpr* 42v; *KochMon* 30; *WujJud* 9v; *ModrzBaz* 124v; *SkarJedn* 34; *Oczko* 33v; bo tego czáffu ruńnice Niemcy wymyślác poczeli/ [...] iáko owych kilka ná Zamku Wilenńkim w íkárbie widzimy *StryjKron* 411; *KochFr* 58; *KochPhaen* 22; RZékł Heretyk: Krzywého Theologá maćie. [...]: To Kátholik. Ow zásię: Prośtych dofyć mamy. *PudłFr* 6; A což [...] więc ślychamy/ o náiazdách ná domy/ o mordách/ o gwałćiech [...]/ prawdáz owo bywa/ czy to nam báią *GórnRozm* A4; Bo co owo młódź ślećie do Włoch dla tańcow/ dla lutnie/ nie przyniofzą [!] owi z łobą tego/ co by Koronie było zdrowo *GórnRozm* D3v, H, Iv; *ZawJeft* 13; *ActReg* 86, 89, 119; *GrabowSet* G3; *OrzJan* 128; *KolakCath* Cv; *JanNKar* C3, C3v; *SarnStat* 474; *SiebRozmyśl* B; *GostCast* 5, 29; Sámi zá to niewierni Iudařzowie tyią. Szpitale łákna/ pragna/ źiębna/ nędzę klepią: A owi ludziom oczy reieftrámi ślepią. *KlonWor* 50, 4, 15, 36, 51, 66 (9).

W konstrukcjach rozróżniających: »ow (...) ow« (19): Położ gdzye pod łóńcem śnieg/ lod/ wořk/ á wodę/ Położze glinę/ błoto/ wźrzyřz wnet niezgodę. Owo wnet zátwárdzyeie/ owo fie rořpłynie *RejWiz* 142, 95v, 127v, 139v, 140v; *RejZwierz* 115; *BielKron* 187, 248, 374v; Pápiřtowie iedni/ á Ewányelikowie íą Polacy drudzy/ [...] Ow woła/ Niechcę mieć w Polřzce Królá Pápiřty: á ów zásię/ Niechcę mieć Królá Ewányeliká. *OrzQuin* Y4; *RejAp* 59v; *BielSat* B3v; *BudNT* Mar 12/5-6, 1.*Cor* 11/19; *BielRozm* 12; *GostGosp* 36; *KlonFlis* D4; *KlonWor* 73, 74.

W przeciwstawieniach: »ten (72), on (7), ty (4), drugi (3), nasz (2), jeden, taki, tamten ... ow« (91): Gorřzy iest zdraycá domowy/ Niřli nieprzyaciel iáwny: Tego się niegdy wyřtrzeźeřz/ Owego nigdy nie mořeřz. *BierEz* R4; *RejKup* V v; *Diar* 40 [2 r.]; Pátrzay y Soyká w klatce ořzemłána bywa/ Gładřza owo co w lefie wolnořci vřywa. Chocia y owę przykryią á dádzą twarogu/ Lepie y nářzy wygráli w lefie chwałá Bogu. *RejWiz* 54v, 40, 78, 140, 140v, 172v; *Leop* 1.*Mach* 8/30; *UstPraw* H4v; IEden w obyczáiu miał/ kogo potkał witał/ Drugi ktoby chćiał pánnie gonić kwoli pytał. Ten niewie co fie dzieie/ idzie z ręką k niemu/ Ow mnima iż ná kolbę/ y da rękę iemu. *RejFig* Dd3v, Bb6 [2 r.]; *RejZwierz* 133; *BielKron* 31v, 80v, 82, 187, 224v, 367; *Mącz* 509d [2 r.]; *GórnDworz* S2v, T4v, T5; A wřzák też y Iudařz tákże pokutował iáko y Piotr [...]/ ále nie w obudwu iednáka wiárá była: on przyřzedřzy á vpadřzy w rořpácř obieřł fie/ á ow nie przeřtał plákác ář znalazł miłofierdzye v Páná řwoiego. *RejPos* [290]v, 164v, 227, 321v [2 r.]; *Grzegřm* 55 [2 r.]; Wielka tho roznořć złego od dobrego/ Tego Bog zdobi/ á niřzczy owego. *RejZwierz* 212, 176, 248, 268 [2 r.], 269v; [*Ateńczycy*]

wkazałi do Lácedemonow: iż ich pośłow nie puścżą/ ażby też oni Krolá ich puścili/ co musieli wczynić Lácedemonowie/ gdy im szło o wiele perfon zacnych á owym tylko o iednę. *BielSpr* 38; Czarną owcę i białą miejcie pogotowi, Tę ziemi, owę słońcu, a my Iowiszowi Inszą przyniesiem *KochMon* 22; *ModrzBaz* 95; *KochPs* 164, 166; *KochTr* 4; Wilenkiey y Trockiey ziemie Sláchtá záftánowiła fię z chorągwiámi swymi/ ci z czerwóną/ á owi z błękitną. *StryjKron* 527 marg, 175; Widzę orlá białęgo/ koniá téyże sierci/ Ten mieczem/ ów piorónem groźny *KochJez* A4; Dżwiná/ y można Wołhá: owa ku Gdańkiému A tá zásię ku morzu płynąc Chwáleńkiému. *KochJez* B3; *KochEpit* A3v; ANi w młodéy rokkošzy/ áni w ftáréy widzę/ Owéy profito záłuię/ á téy fię záś wftydżę. *KochFr* 62; Ty to woliłz/ á ów záś przy owym zoftawa. *KochFr* 113, 111, 132; *KochPhaen* 7, 19; *KochSz* A3, A4, B3; *KochMRot* A2; *KochPieś* 11; *GórnRozm* B4, I3v, M2; *KochProp* 13; *ZawJeft* 27 [2 r.]; *ActReg* 164; *GostGosp* 14; *GostGospSieb* + 2v; *GrabowSet* T4v, V4v; *KochAp* 11; *KochFrag* 50; *OrzJan* 37, 127; *RybGęśli* A2v; *WujNT Matth* 23/23; *SarnStat* 601, 1306 [2 r.]; *SiebRozmyśl* H3; *CiekPotr* 69, 80; *GostCast* 15; *KlonFlis* C3; Mušim Zydy iednáko y Iudašzá winić/ Ci kupili CHRISTVSA, ow go śmiał zácenić. *KlonWor* 15; Y ty co ná tey drodze śwe włálne vtracałz/ Y ty co fię tám co rok ná iáłmużnę wracałz: [...] Ty śwoie włálne tráciłz/ ow cudzego prósi: Ty dáremny kofzt wiedzięłz/ ow piekło odnoši. *KlonWor* 53, 7.

Wyrażenia: »ow drugi« (4): *RejWiz* 40; *ActReg* 135; Támte część puścżam tobie przzed [!] łobą: á ty mnie Owę drugą puśc w dobrym [*lege*: dobrym]. *CiekPotr* 80, 69.

»ow jeden« (1): Bo obádwa [*łakomieć i potrzebnić*] iednák śwym vmyśłom dofyć czyniác bez thrudności być nie mogą. Ow ieden biega áby śwych pożytkow nie opuścili/ á iżby záwždy dofyłował. A ow záfię biega áby co gdzie wybiegał á iáko może nábył *RejZwierc* 105.

»ow pi(e)rwszy« (2): *RejZwierc* 142; páńłtwá/ y królewfkie bogáctwa dwiémá [...] rzeczami łtoią: Naprzód łczęściami/ [...] potym mądrościami [...]: która mądrość/ ácz podlełfza ięft owęgo piérwłzého/ więłfza iednák nád inłfzē włzyłtkie przymioty y dáry *OrzJan* 92.

Szeregi: »(i, a(ni)) ten i (ani, albo) ow« (24): nye przyćilka nas piśmo ktemu/ iżebyłmy ty dwa wrzędy [*biskupstwo i kapłaństwo*] [...] zá yeden mieli/ yáko Lutherani máyá [...]. A nyerzkác tego álbo owego/ ále obu nye máyá. *KromRozm III* I2v; *Kátárzyna Málcherowa* [...] z náwodu czártowłkiego/ [...] częściami thež przez żydy námowiona/ Krześcijáńłką wiárą wzgárdziłá/ wybrawłfy łobie wiárę miełzáná/ trzymáłá y s tą y z ową/ zwłáłzczá Zydowłką *BielKron* 424, 216v; *SienLek* 37v; *RejAp* 125v; *RejPos* 50; *WujJud* 172v, 173v, 235v; ábo przedawcę ośzukáią/ [...] ábo Kupcá/ [...] A choć też áni tego áni owego nieośzukáią [*nihil horum*]/ włzákże chęć oná kupowánia towáru/ nie dla wzywánia/ ále dla zyłku/ przedsię wlyłtępku niemoże być prozna *ModrzBaz* 34; *StryjKron* 240; *CzechEp* 156; *KochSz* B4; *GórnRozm* E3v; gdy dzieci gromádá Mnie otaczáłá/ [...] Gdy tá/ y ów chciał byđz cczón mym pocáłowániém. *GórnTroas* 63; *WujNT* 456, 519, *Eph* 4 arg, s. 738; *JanNKarGórn* H2; *SarnStat* 134, 561; *SkarKaz* 610b; y to chwali co ieden czyni y mowi/ y to co drugi przeciwny czyni y mowi/ á obiemá niežyczliwy áni vprzeymy. y temu pochlebuie y owemu: á fwoie myśli/ iákoby obu ośzukał. *SkarKazSej* 662a.

»ty i ow« (1): Wroć fię bráćie ty y ow *KlonWor* **2.

b. *Zastępuje występujący wcześniej rzeczownik, który zostanie bliżej określony przez następujący bezpośrednio tekst (89) :* *RejKup* Rv; *PAni* przynioła dudką pod fártuchem pítrego/ Drugiego w ręce miała owego írebrnego. *RejFig* Bb4; *RejZwierz* 78v, 131; *SarnUzn* D5; *RejPos* 139v; Y káždy pewnie woli wleść do owey [łodzi] proftey á nie málowáney á pewney á mocney/ niżli do owey málowáney á dziuráwey. *RejZwierc* 68, 15, 68, 74, 136; *ModrzBaz* 120; *KochPhaen* 2; *KochFragJan* 3; *JanNKar* E2, Fv, F2; *KlonFlis* H; Rękę Lámátułowę w chyżu íwym poimał: [...] Y do drzwi iá przykował: Ow przynitowány/ Stal w progu iák ná poły łotr vkrzyżowány. *KlonWor* 42, *ded* **3v, 12.

W konstrukcjach rozróżniających: »ow ... ow« (2): Abowiem pátrzay moy miły brácie/ iáko [...] íeft wielka rozność [...] miedzy pożytkiem á miedzy poćiwością. [...] Owo z grzechem/ bo mu iuż káždy y zażrzy y nie życzy/ y radby wydárł kędyby mogł. A owo záfię z wielką życziwością/ s ítáraniem *RejZwierc* 268, 268.

W przeciwstawieniach: »ten (8), on, taki ... ow« (10): *RejFig* Aa; *RejZwierz* 112; pozwaláci [kacierz] Káplaná/ ále nie tego z Rzymu/ ále owégo od Cálwiná *OrzQuin* Aa2v; *GórnDworz* F4; *GrzepGeom* F4; *RejPos* 131v; *RejZwierc* 70, 76, 164; to łowo záś/ móy/ ináczey brzmi niż owo *Buog JanNKar* Fv.

Wyrażenie: »ow drugi« (3): áby [...] wynálazł káždy z W.M. grę rozumną/ ná kftałt owych náłzich gier/ iáko bywáią/ ábo o łomie/ [...] ábo owá druga/ Nie będzie iey ten pił/ niechay iá on pije *GórnDworz* C3, B2; *PaprUp* Lv.

a. *Jako zapowiednik lub odpowiednik zdań podrzędnie złożonych spójnikowych lub względnych (50) :*

Połączenia: »ow (...) co« (30): *RejWiz* 71v, 79v, 99; *RejFig* Bb4; *RejZwierz* 71; Y ná koniá dzielnego chocia y w profnym íiedle wolałby káždy ku potrzebie wleść/ niż ná owego vpítrzonego co íie wípina/ wirzga/ á ogonem hárcuie. *RejZwierc* 68, 7, 31v, 54v [2 r.], 59, 83, 85v, 167; *BielSpr* 72; *Oczko* 14v, 15v, 21, 25v, 30v; *KlonŻal* E3; *ReszHoz* 129; *PudłFr* 41; *GórnRozm* E3, I4; *JanNKarKoch* G2; *SkarKaz* 520a; *GosłCast* 70; Dobry zyłk pewny á prętki choć rowny/ Stráłzny ow główny Co nim Fortuná ízáwia ná íwym kole *KlonFlis* E2v, G4.

»ow gdzie« (1): á gdy czytano *publice* Conítucye tego to Bráctwá/ przyšlo do owey gdzie íię brácia obowięzuią/ [...] żeby íię nie wítydzili ítać v kościołá profząc íáłmużny. *WysKaz* 41.

»ow (...) który« (18): *RejRozpr* C2v; Ktory Hetman pánie Myłzkowłki w.m. íie lepłszy widzi/ ow li ktery ítáwi bitwę/ á będąc w niebéspieczęńftwie/ iednák wygra: czy ow ktery odiawłszy síłę nieprzyiacielowi/ przywiedzie go rozumem/ [...] iż íie bez bitwy podác muśi. *GórnDworz* Ff6, Cv, Aa2v, Ff4v [2 r.], Kk2v; *RejZwierc* 96v; *Strum* H3v; *ModrzBaz* 65v; kto íye różnościam wód podziwi? íą łóné/ kwáśné/ ímrodliwé/ [...] Sá téż owé/ którym íye tám ludzie dżiwowác więc zwykli *Oczko* 8, 16v, 24, 25v, 29v; *KochFragJan* 3; *OrzJan* 11.

»ow ... że« (1): taki odpis wñ posyłam, iakiby miał bydż zatemi ratiami ktores wñ wypisac raczeł a zwłascza owę ostatnią zebędzie trzeba contra *ActReg* 140.

W przeciwstawieniach: »ten(że) (10), on (4), taki (2), takowy ... ow« (17): *RejFig* Bb4; *GórnDworz* Cv, Aa2v, Kk2v; y onemu żołádkowi rospiełzczonemu záwždy káżdá rzecz záłzkodzić więcej będzie mogła/ niżli owemu łękowátemu co przywyknie z młodu y złemu y dobremu. *RejZwierc* 7, 83, 85v, 96v; *BielSpr* 72; *Oczko* 21, 29v; *ReszHoz* 129; *GórnRozm* E3, 14; *ActReg* 140; Boże day nam

taką [wiareę]/ á ftrzeż nas owey niepłodney y goley/ co y dobre vczynki [...] gáni. *SkarKaz* 520a; *GosłCast* 70.

Wyrażenie: »ow drugi« (4): *RejRozpr* C2v; *RejWiz* 71v; Ow też zálię drugi co fie tylko ná grzegorze álbo ná waśilki rozmyślał *RejZwierc* 31v; *PudłFr* 41.

c. *Oznacza osobę lub rzecz, którą określi bliżej bezpośrednio następujący tekst (216)* : Więc y owi z niífych łtanow *RejRozpr* I3v; *BielKron* 52v; iż owi ná bacie/ áni vciecz áni rátkuńu żadnego dáć łobie mogli *GórnDworz* Y7v, N2v, Ii5; á iáko owi ná morzu/ gdy nawańność powftánie/ gárdzą drogimi towárámi *WysKaz* 12.

W przeciwstawieniu: »ten ... ow« (3): A tak owi v dworá to nád tymi máiá/ Iż iákiey chcą biefiády tákiey vżywáią. *RejWiz* 73v; *KuczbKat* 135; *WysKaz* 20.

Wyrażenie: *perifr.* »ow na dole« = *diabeł* (1): A ow s tego ná dole iáką rofkofsz miewa/ Kiedy fie tych rycerzow [pijaków] iuż pewnie nádzyewa *RejWiz* 175v.

α. *Jako zapowiednik lub odpowiednik zdania podrzędnie złożonego spójnikowego lub względnego (209)* :

Połączenia: »ow (...) co (a. o czym)« (148): *Fleytuch* iefł v *Barwierzow*: owo czo wykubaią nici z łtarey chufty *FalZioł* V 100, V 100v; *LibLeg* 11/41; *RejRozpr* C4v, D, Dv, F3, G2v, I2v; *LibMal* 1545/105v; *RejKup* v8v, x6v; *BielKom* D2v; Ow co tu łtroną iechał tego zową Rixá/ To iefł tak chłop zuchwály przekałaby y plá. *RejWiz* 74v, 54, 66v, 68, 68v, 73 (15); *Leop Ier* 29 *arg.*, 2.*Mach* 12/6; *RejZwierc* 59v, 67v, 85v, 103, 119v, 133v, 138v; Noe przecućiwfzy dowiedzyał fie/ iż fie omylił ná przyiáźni łyná iednego/ dzyękował owym/ co go zákryli *BielKron* 6, 270, 406; *SienLek* 32 [2 r.]; *RejAp* 179v; *GórnDworz* B3, K4, Q6v, Q8, Rv, T5, Cc7v; *BielSat* N4v; márynarz łtáry á bywály [...] dáleko iefłth potrzebnieyfzy niżli owi co po powroziech biegiáią *RejZwierc* 163v, 31 [2 r.], 57 [2 r.], 63v, 71v [2 r.], 74 (26); *BielSpr* c2, 14, 27, 55; *HistHel* B4v; *Strum* B4, C2, N3; *BudNT Rom* 2/7, 8; *ModrzBaz* 28v, 34, 63v, 122v; *Oczko* A3, A4v, 5v, 10v, 12 (12); *SkarŻyw* 173; *KochFr* 45; *GórnRozm* B, B4, Cv, G4v, Hv [2 r.] (10); *KochProp* 6; *KochWr* 23; *ActReg* 73; *GostGosp* 30, 42; *GórnTroas* 23, 45, 67 [2 r.]; *KochCz* Bv; *GrabowSet* Yv; *OrzJan* 59, 85, 120, 126; *KołakSzczęśl* [D]; *RybGęśli* B; *WysKaz* 31; *JanNKar* Cv, D3; *GrabPospR* L4, M2v; Owym záś co w Czyńcu my ná źiemi bárzo wiele łłużym *SkarKaz* 637a, 387a; *GosłCast* 6, 66; *KlonWor* 49, 55, 70, 71.

»ow (...) kiedy« (7): *RejWiz* 173; tákież y owego ofzukániem w.m. nie názowiefz/ kiedy dobry złotnik/ wziáwfzy Rubin [...] vczyni gi dobrze czudnieyfzy *GórnDworz* N5v, N2v, N5, Q, Q8; *KmitaSpit* C5v.

»ow (...) kto« (3): *GórnDworz* F5v, T4; ow záśię kogo vkrzywdzono/ bárzo łámęntuie ná tákie práwo *GórnRozm* B.

»ow (...) ktory« (51): Niemáłoć y ow pomoże/ Ktory cię w zbytku wyłtrzeże. *BierEz* L4v; *RejRozpr* C4v; *RejWiz* 70, 77v, 171v, 173; *RejAp* 145; *GórnDworz* C2, D3, E8v, G6v, H6 (16); *KuczbKat* 410; *RejZwierc* 103v; *RejPosWstaw* [41⁴]v; *ModrzBaz* 33v, 67, 72v; *Oczko* 13v, 15v, 27; Bo á coż po owym ná woynie/ ktory nágo/ á z kijem idźie? *GórnRozm* K3v, B4, C4v, G3v, L, M2; *ZawJeft* 37; *ActReg* 135; *Phil* H2; *GrabowSet* Yv; *OrzJan* 33, 46, 122; *LatHar* 111; A ten obyczáy ow to połpolicie miewa/ Ktory fie łpobożnego człowieká náśmiewa. *KołakSzczęśl* C2v; *WujNT* 63, 606; *SkarKaz*

609b; TOmicki/ iefli nie gánia owego/ Ktory ku chwale świeci lámpą/ oney W łobie chwalebney/ świętey/ niezmierzoney Swiátłości SzarzRyt A2v.

W przeciwstawiach: »ten (22), taki (2), on ... ow« (25): *LibLeg* 11/41; *RejZwierc* 103; *GórnDworz* Kv, M4v, O2, Cc7v; ále iego [roztropnego człowieka] nadobne vpominanie [...] pożytecznieyfe iefth niżli owego co wytrzáfka wšytko iáko grom *RejZwierc* 77v, 159, 159v; *BielSpr* 27; *ModrzBaz* 72v; NIenagorzéy tego bóg oddzielił/ którému Niedawzy páńtwa/ niedał by zayzrzał drugiému. [...] Ow fię wdziale/ mym zdániem/ dał ofzukać márníe/ Co nigdy fyt niebędzie/ chocia zewšząd gárnie. *KochFr* 45; iešli to dobrze/ tákiego nie imáć: ábo owego/ ktory z nieprzyiácielem Koronnem ma porozumienie *GórnRozm* C4v, Cv, E3v, G3v, I2v, M2; *KochWr* 23; *GórnTroas* 67; *GrabowSet* Yv; *OrzJan* 122; *LatHar* 111; *WysKaz* 31; *GostCast* 6.

2. W funkcji zaimka nieokreślonego (zawsze w połączeniu z „ten”) (121) :

Wyrażenie: »ow drugi« (1): *KromRozm II* r3v cf »ani w tym, ani w owym«.

Szeregi: »ani w tym, ani w owym« = *w żadnym* (1): Bo nyemálfz tego áni wtym/ áni w owym drugim dwoygu píłmye *KromRozm II* r3v.

»czasem to, czasem owo« = *różne rzeczy* (2): Zywi się [szwaczka] iáko może gorzáfką/ nićiami/ Czáfem tym czáfem owym iáko wiećie fámi. *BielSat* B4v [*idem*] *BielRozm* 14.

»(i) ten, (i) ow« = *różni ludzie* (13): Tho wliłtko Swiętim oddają Themu owemu pacziorek *RejKup* Rv; *KochZg* B; *RejAp* 139; *GórnDworz* D8v; *RejZwierc* 112, 112v; *Strum* M; *CzechRozm* 19; Ten cudzoziemcem/ y ów mię zowie. *KochPs* 100; *PudłFr* 23; *Calep* 324a; *CiekPotr* 49, 79.

»(i) to, (a(l)bo, i) owo« = *różne rzeczy* (70): *RejKup* p6, t4v; *RejWiz* 53, 68, 136, 169v; *Leop Iac* 4/15; *RejFig* Ee4; *RejZwierc* A4; *OrzRozm* T3; *KwiatKsiąż* L; *Mącz* 7a, 42c, 59b, 72a, 78c (20); ále ludzie á zwłáfczchá fłužebni/ to y owo mówią *OrzQuin* Lv; bo mi fie zda/ że mu [dworzaninowi] iefzćze y thego/y owego nie doftáie *GórnDworz* Ccv; pánie Derfniaku [...] / Inadz fie j w.m. lámemu/ y to y owo nie raz przydáło w miłości. *GórnDworz* Dd, B2v, K7v, N4, O5, V (10); *RejZwierc* 107, 111; *CzechRozm* 228; *Oczko* 36; Ná woli twey czynić to/ ábo owo. *SkarŻyw* 81, 261; *KochTr* 15; *CzechEp* 96, 191, 198, 241, 253, 261, 265; *CzechEpPORz* **2v; *PudłFr* 49; *GórnRozm* Kv; *Calep* 1054b; *GostGosp* 158; *LatHar* 662; *WujNT* 557, 595, *Iac* 4/15; ižeš ty [...] mówił to álbo owo przeciw perfonie królewkiéy *SarnStat* 141; *CiekPotr* 20; ZAbawmy fię tym y owym/ Po tym wieršzu ták furowym. *CzahTr* K3, [D]v; *SkarKazSej* 662a.

eufem. »i ten i ow« (1): Procaces manus, Płoché á wżeteczne ręce/ które y tego y owego ruřzáya. *Mącz* 324b.

»ni to, ni owo« = *nic* (2): Iž iáwnie wšyfcy widzą/ co im írodze fzkodzi/ Wždy káždého fwawola práwie zá nos wodzi. [...] Ni o to ni o owo práwie nie niedbáíj *RejWiz* 175v, 121v.

»ni z tego, ni z owego« = *nie wiadomo dlaczego* (2): ieden drugiemu od máthki náłáie/ fłow fzkárádych ni s tego/ ni z owego náłádzi *GórnDworz* N2v, M5v.

»temu ani owemu« = *nikomu* (1): ižby temu/ áni owemu vblizfzenie [!] nie bylo. *GórnRozm* Lv.

»ten a(l)bo ow« = *ktoś* (5): A nie nowáć to w Košćiele/ że zá tego álbo owego ofobnie Mřzá mewáíj *WujJud* 229, 229 marg; ižeš ty pánnę ábo wdowę/ ábo żonę tego ábo owého vniófl y zgwałcił.

SarnStat 142; iżeś ty woýfko zebrawłzy ná zamek/ tego ábo owého ręką nieprzyaciółką dobył *SarnStat* 142, 142.

»ten to, ow owo« = *różni ludzie, różne rzeczy* (3): Gdy/ ten to/ ow owo powiedział/ przyšlo ná iednego ftarczá/ kthory [...] rzekł. *GórnDworz* P3v, Tv; *WerGość* 253.

»to ten, to ow« = *różni ludzie* (6): gdy łobie to ten/ to ow podrażił/ ięli pytać *GórnDworz* S5, P8, R5v, S8; To tego/ to owého wdzięcznie obłąpiáiąc *KochTr* 9; *WerGość* 250.

»to to, to owo« = *różne rzeczy* (11): także mowiaćz to to/ to owo/ przyšli w rozmowie do czárnokłięstwá *GórnDworz* T4, Q2, Q8v, R6, S5; *CzechEp* 96, 109; *GórnRozm* E2; *ActReg* 84, 85; *WyprPl* A2v.

3. Zaimek oznaczający osobę lub rzecz bliżej nie określoną; ktoś, coś, ten lub inny, niektóry, pewien, jakiś (63) : iedennaście vcźniowie szli do Galileie ná gorę gdzie im był poštánowił Iezus: Y wyrzawłzy go pokłónili fię iemu/ á owi [*quidam autem*] wąpili *BudNT Matth* 28/17.

a. Gdy wyróżnia dwa lub więcej elementów spośród zbioru wieloelementowego (40) : *RejWiz* 73v [2 r.]; Ow też cháłupę przedał y miłą oyczyznę: Záráz y rozum przepił/ y przegrał iściznę. [...] Ow ná zdrowym do tórgu/ ná chromym do domu *KlonWor* 68.

W połączeniach z innymi zaimkami lub wyrazami pełniącymi funkcję zaimków (14): *ForCnR* A4v; oćyec z fynem álbo żyęcyem [...] fye nyezgadza. Ale ten z Melánchtonem dżyerży/ on z Ozyándrem/ ow z Bucerem/ drugi z Brencyułem *KromRozm I* Gv; *BielKom* Bv; *GórnDworz* Ii4; *GrzegŚm* 56; *CzechEp* 198; *KochMuza* 27; Prawdá nie ieft moiá/ álbo tego/ álbo owego/ ále ieft wżyftkich pófpolita *ReszPrz* 100; *GórnRozm* Nv; *GórnTroas* 11; *KochPij* C2; *KlonWor* **2, 7, 73.

W przeciwstawieniu: »ten ... ow« (22): nye wślyftcy fá ápoštołmi/ áni proroki/ áni doktormi. rć. ále drudzy tymi/ drudzy owymi *KromRozm III* Hv; *RejWiz* 7; *GrzegRóżn* Kv; *Mącz* 91b, 509d; *OrzQuin* C2v; *Prot* C4; *GórnDworz* C6, Q7v, Gg2; *RejPos* 111v; Ze w ludzkie głowy [Bóg] wlepił różné obyczáie: Ten to lubi/ á ow zás indziéy fye podáie. *KochMarsz* 154; Ten prósi Bogá/ by rychley fwitało/ Ow ráczey/ żeby nocy przybywało. *KochSz* C2v; *GórnTroas* 31; Opádli dużę mą/ pełni ochoty Nieprzyacięle: ten/ ow/ precz z niey żenie/ Dáry *GrabowSet* Ov; [cesarz turecki] wżytkié kráie przechodząc/ iákoby żimnicá iáka/ té miiáiąc/ owé nápádáiąc: iedné przymiérzem do czáfu/ drugié mieczem trzymáiąc/ wżytkié vćifnął *OrzJan* 9; *LatHar* 186, 478; *WujNT* 323; *CiekPotr* 44, 79; *GosłCast* 62.

b. Gdy odróżnia elementy zbioru dwuelementowego (22) :

W przeciwstawieniu: »ten ... ow« = *hoc ... illud* *Mącz* (22): Widziśz rozne przypadki w zwyczáioch káždego Iednemu fie chce tego/ drugimemu owego. *RejWiz* 141v, 43v; Neuter [...], Ani ten áni ów/ żaden ze dwu. *Mącz* 246b, 66b, 243b; *LeovPrzep* Cv; gdi fie dwa biją/ [...] iedni temu/ drudzy owemu dziwnie życzą *GórnDworz* D5; [*dworzanin*] widząc w iednym tho/ w drugim owo/ [...] może łobie wzyąc siłą w głowę *GórnDworz* E6v; *BudBib* b3; *SkarJedn* 39; *Oczko* 21v; *SkarŻyw* 538; *KochFr* 113; *GórnRozm* N2v; *Bilinguis* – Mętlarż, raz toadругy owo mowiaćy. *Calep* 131a, 56b, [697]b; *GosłGosp* 36; *Phil* B3; *KołakSzczęśl* A3; *RybGęśli* D; *SkarKaz* 275b.

III. Zaimek rzeczowny (tylko n sg: owo) (47) :

1. *W funkcji wskazującej: ten, który jest wskazany jako podmiot (8)* : Owo po drugiey ręce iechał Simulator/ Wierz mi że też y owo śilny Prokurator. *RejWiz* 74; Człowiek ieft mdły/ nickszemny/ á grzechem zállepiony: á owo [czart] zálię czuyny/ biegły/ chytry *RejPos* 329v; *RejZwierc* 89, 175v; Lecz y owo známienite fą krzywdy [*Insignes sunt et illae iniuriae*]/ ktoremi lichwiarze/ łákomcy/ á wrzędow łápáczé Rzeczpóspolitą trapią. *ModrzBaz* 82.

W konstrukcji rozróżniającej: »owo ... owo« (1): Sąsiádá zabić á Tátárzyná iednákowa śmierć/ ále nie iednákowa rzecz ieft: [...] á czemu? bo owo brát/ á owo nieprzyiaćiel Koronny. *OrzRozm* L.

W przeciwstawieniu: »to ... owo« (1): gdyż to przyrodzony ieft obyczay/ á owo nabyty *SarnStat* 1306.

2. *Zastępuje występujący wcześniej wyraz lub kontekst (3)* : Nuż *taxa* ná pozwiech/ á zaż owo nie iałne fą rzeczy? *GórnRozm* F4v.

W przeciwstawieniach: »ten, to ... owo« (2): *RejZwierc* 76; NA wśzytkim Pátrycému ten obraz ieft rowny/ Chyba to/ że ten milczy/ á owo wymowny. *KochFr* 61.

3. *Zaimek zostanie określony przez bezpośrednio następujący tekst (36)* :

W przeciwstawieniu: »to ... owo« (2): *RejZwierc* 221v; A to dla złego wydawánia/ oddawánia/ y fázafunku: owo dla nierychłego wypráwówánia żołnierzow. *VotSzl* B4.

α. Jako zapowiednik lub odpowiednik zdań podrzędnie złożonych spójnikowych lub względnych (34) :

Połączenia: »owo (...) co« (6): *RejWiz* 54v, 72v; Lecz nie onego Smoká/ co s fkrzydły máluia/ Gorfzy owo co w poloch/ w kołpacech hárcuia. *RejZwierc* 78v; *GórnDworz* P2; *RejZwierc* 160v; *Oczko* 23v.

»owo (...) gdy (a. kiedy)« (14): Wim [!] ze owo bywa flotko. Gdy glową świetego Iana Daż czalowacz za barana. *RejKup* k3; *RejWiz* 66; Przypátrż fie temu káždy/ iefli owo nie trefnie/ kiedy trefi kołá ná kámień? *GórnDworz* Q5, Gv [2 r.], Q, T6, Kk2; *RejZwierc* 101v, 236; Nuż/ á owo co/ gdy dla śmierći Sędzięgo [...] rokov pięc/ ábo fześć/ á czáfem więcey niż dzieśięć lat nie będzie? *GórnRozm* I4, I2; *KlonFlis* F; *KlonWor* 74.

»owo (...) iż (a. że)« (9): *KromRozm II* nv; kiedy im náturá częgo nie dáłá/ thedy ony rozumem chczą tego nádtáwić: ftdáże vrośło owo/ iż fie [*bialegiowy*] máluia *GórnDworz* Gv, G3v, H3, I5v; Owo cię też niech nie obraża áni trwoży/ zem po Marku położył Ewánielium Iohana ś. *BudNT przedm* d3; *Oczko* 13v; *GórnRozm* I2; k temu wnet fie prężá [*gonty*]/ co znác po owym gdzie dách przeciw południowi/ że co lat kilka łátác trzebá. *GostGosp* 96.

»owo (...) jako« (3): *RejWiz* 147; Przypomnię też y owo/ iáko białugłowę bárzo zdobią piękne zęby *GórnDworz* G2; *GórnRozm* Fv.

»owo ... kto« (1): ábowiém nie iuż owo mężny ieft/ kto ábo fie rozniewawfzy/ ábo máłłoku opiwfy/ wpádnie w woýłko/ iáko fzalony fzukáiąc śmierći *GórnTroas* 4.

»owo ... qui« (1): Ale owo gorfzy/ qui fua perdideruⁿt cum deeft, aliena fequuⁿtur *KochWr* 34.

W przeciwstawieniu: »to ... owo« (1): á niechći to dziwno niebędzie/ że wodá ten iad ma/ gdyż mnie ówo dziwnieyfa/ co w Kámieńcu Podolíkim/ ludzie nátur fłábych [...] ták fye zaráżáią *Oczko* 23v.

Wyrażenia: »owo drugie« (2): *KromRozm II* nv; Tákoweyże też ieft kuźnieny y owo drugie/ kiedy człowiekowi ktory niema nołá mowi ktho/ Ná czoż ty brácie kładziefz okulary? *GórnDworz* Q.

»owo wszystko« (1): fńiłóć mi fie owo wfzytko/ czom w.m. powiedział *GórnDworz* P2.

MMk